

Téereb Danyeel — Ñeent-fukk ak Ñent

Ubbi Njënti Maase yi ci Adventismu Laodise: Tukki ci Póolalantey Biblia ak Nattu-Yàlla bu Yonent yi

Jeff Pippenger

2024-02-17

Dëgg gi, ci seedëy ñaari walla ñetti seede lañuy ko dëgëral, te jëfandikoo ñeenti ñaawtéef yi nekk ci Ezekiel saar 8, ngir tegtal leen ni ñeenti maas yi ci Adventisme bu Laodisee, am na ay seede yu bare. Ci mbind yi njëkk, wonees na ne juróom-ñaari kërgëm yi ci Révélation saar 2 ak 3, duñoo rekk tegtal jaar-jaaru Israeel bu bees bi dale ci jamonooy ndaw yi ba keroog jeexital àddina, waaye itam ne juróom-ñaari kërgëm yooyu dañoo tegtal jaar-jaaru Israeel bu yàgg ma dale ci jamonooy Musaa ba ci jamonooy Almasi bi.

Mbooloom Efes moo doon teewaloon mbooloom Kiristaan yu njëkk ya, te itam Israayil gu yàgg ga dale ci Musaa ba ci jamono Juge yi. Mbooloom Simiirna moo doon teewal jamono fitna ak bundxatal bi dale ci jamono taalibe yi ba ci buuru Rooma Kostantaŋ, te itam jamono Juge yi, ba nit ku nekk dafa doon def li mu gis ne mooy jub ci bëtam. Mbooloom Pergam moo doon teewal jamono jëbbante ak wàññiku bi dale ci Kostantaŋ ba ci paapal gi ci atum 538, waaye itam jamono bi Israayil gu yàgg ga weddi Yàlla te tànn buur, di sax ci jëbbante ak nguur yu bokk ak ñaareel yi mu waroon a wër. Ñetteel mbooloom bi, Tiyaatir, mi ñu teewal ci Isabel, mooy jamono nguurug paapal gi dale ci atum 538 ba ci 1798, te itam jaamono jaamug juróom-ñaar-fukk at yi Israayil gu yàgg ga nekkoon ca Babilon.

Ñaari jàngoro yooyu itam diir yiñeent yi Adventism, te di seede ci niki ñuy jëfandikoo ñaari ñaawte yiñeent yi Ezekiel ci kaw diir yiñeent yi. Buntug 1863 bi, dafa doon lu ñu tegtal ci biir maas gi njëkk ci Israayil gu yàgg ga, ni ko rebellioonu wërsëgu wurus Aaróon bi feeñale. Maasi diir bu njëkk bi dafay boole ndigal li ñu jox mbooloom Efes, mi xamle ne askanu Yàlla bàyyi nañu seen mbëggeel mu njëkk, te war nañu tuub seeti dellu ci seen mbëggeel mu njëkk. Ci 1863, mbëggeel mu njëkk mi, ni ko taari William Miller yi tegtalee (dëgg yi di cosaan, rawatina “juróom-ñaari jamono yi”), ñu bàyyi ko wetu, te ñu digle askanu Yàlla ñu dellu ci moom.

Waaye nag am naa lu ma la jiiñeel, ndaxte bàyyi nga sa mbëggeel ma jëkk. Kon nag fàttaliku fu nga jóge, ba nga rot, te tuub, nga def jëf yi nga daan jëkk a def; lu ko moy dinaa ñëw ci yaw gaaw, te dinaa yóbbu sa ndabal-làmp ba bàyyi ko ci bérabam, su fekke ne tuubuloo. Peeñu bi 2:4, 5.

Millerite yi doon na sonnal ak Protestan yu gëmmadiwul, ñi Yerekiye waxoon ne ñoo di “mbooloom ñiy ñaawal,” te ñu muñ di xaar ba gis-gis bi aksi, ndax bu aksi woon du fen. “Mbooloom ñiy ñaawal” boobu, yonent bu mag ba fenoon ca yonent bu Yuda, mi yégle woon yedd gi ci kaw jaamu-xeetu Yerobowam, moo leen doon tegtal.

Xam naa sa jëf, ak sa liggéey, ak sa muñ, ak ni nga manul a muñ ñi bon; te nga nattu ñi wax ne yeneen ndaw yi lañu, te duñu ko, ba gis ne fenkat lañu: Nga yéeg itam, te am nga muñ, te ngir

sama tur nga liggéey, te yaakaaru woo. Pëcc mi mujj 2:2, 3.

Ñaaareelu Smirna moo doon teew bu ñaaareel bi ci jaamono yi mbooloom Kerseen yu njëkk ya dajoo ak fitna, te mbooloo moomu dafa ànd ak seede-kat yu dëgg yu ak ñeneen ñi waraloon fitna ci seen bopp ndax yeneen xalaat yu dul yu sell. Te itam mu doon na nettali jamono Boroom àtte yi, ba fu góor gu nekk ci Israayil gu yàgg ga doon def li ko mel ni mooy lu jub ci bëtam. Xeetu dikkub ànd ak bañ a dégg bi tambalee woon ci 1888, moo fësal ab jamono fitna ci Buur Yëgleb, ndaw yi ñu tànn ci waxtu wa, ak Xel Mu Sell mi. Mu tàmbali woon itam ab jamono bi mag yu yàgg ya ci Adavantis bu Laodisee gi tannoon a def li leen mel ni mooy lu jub ci seen bët, ni góor ñu mel ni Kellogg, Prescott ak Daniells seedeel ko.

Ñi ñu dëgg ci jamono jooju dañoo war a nekk ci xareb ruu bu tar ak mbooloo mu doon wax ne Yawut lañu, waaye duñu woon. Ci lu wóor, doonte sax ci ñoom amoon ay taxawaayi njiit, dañoo bokkoon ci sinagogu Seytaane, ni ko Sister White seedeel, ba mu wax ne ñenn ci ñoom dañoo leen jiite “ak malaaka yi ñu génne asamaan.” Ñoom dañoo doon wax ne xelal lañu, waaye dof lañu woon. Amul woon benn yedde ci kaw ñi xelal ci jamono jooju, waaye amoon na ñu leen di xiirtal ñu nekk ku takku ba ci dee. Ci atum 1915, baat yu mujj yi Sister White waxoon mooy: “Xam naa ki ma gëm,” ndaxte moom nekk na woon ku takku ba ci dee.

Xam naa sa jëf yi ngay def, ak tiis bi, ak ñàkk gi, (waaye ku bare alal nga), te xam naa sax yàjjantey ñi wax ne Yawut lañu, te duñu ko, waaye dafa nekk mbooloom Seytaane. Bul ragal dara ci yi ngay nar a sonn; xoolleen, Seytaane dina sànni ñenn ci yéen ci kaso, ngir ngeen nattu; te dingeen am tiis fukki fan. Nekk kuy takku ba ci dee, te dinaa la jox kaala gu dund. Peeñu 2:9, 10.

Mbooloom Pergamos mooyoon na jëfandikoo nangu ci diggante dëgg ak juumte, ci diggante bokk-pagan ak Kirisciyaanis, ci jamono buur bu magbi Constantine, te itam na jëfandikoo nangu ma Israayil gu yàgg a defoon ci jamonoy buur ya. Mu tey melokaanu jaxase dëgg ak juumte, te loolu manul jur ludul juumte. Loolu feeñoon na ci ndaje Biibël bu 1919, fa ñu indi mbind mi, “The Doctrine of Christ”, ngir sos yégle bu Adventiste buy gëna mel ni xebaar bu baax bu dul dëgg bu Protestant yi réer di wéral. Ci ñetteelu maasug Adventism la nangu yu mag yi ci dëgg ame woon.

Moo taxawoon boobu, tambalee ci atum 1919, la kerk bi tàmbalee jéggal gi jur Manuelu Kërk bi. Moo taxawoon boobu, tambalee ci atum 1919, la kerk bi tàmbalee jéggal gi laaj ngir am akreditasioŋ ci njàngum wér-gu-yaram ak ci njàngum diine itam. Moo taxawoon boobu la tambaliw yëngu-yëngu bi jëm ci Bibil yu bees yi sukkandiku ci Katolisism bi amee. Ci taarix boobu la bannexu njiit yi ngir taxawal jukkere ak réyim yu siiw ne dañuy weddi Kiristaanug téereb yoonu Yàlla ame.

Jëfandikoo ji juddu woon na ci jamono bu njëkk bi ci xale, ci biir Xareb Réew mi, ba njiiti Laodisee yi sos ak nguurg Êtazini ab jukkoo gu yoon, ngir am gëna baax njariñ ci mbirum ndaw yu góor yi nekk ci kereg jaangeekat yi, yi waroon a jël ci xare bi gëna rey ci jaar-jaari Amerig; te loolu amaat na itam ci tambali Xareb Àddina bi njëkk, ba njiitu General Conference bi, A. G. Daniells, waxante ak nguurg Almaañ, di ko jox ndigal-am ngir Almaañ man a jël ndaw yu góor yi te di leen ga, ngir ñu szolg ci mbooloom xare, baaraam yéefar yi, te itam bañ a sàmm Bésub

Noflaay. Jëf jooju Daniells def, moo waral benn tasare gu jur xeet yu barey wéttaliku ci yoonu Reform bu Seventh-day Adventist, yi sax ba tey jii.

Jàppale googu continued ak Hitler ak Allemagne nazi bi, te gannaaw loolu ak xeeti réew yi daan def Mbootaay Sowiyet bi, te ba tey it ñu ngi koy saxal ci nguur-gu-y mel ni Siin. Jàppaleg ñetteelu maas gi ci seen diggante ak yoonu nguur gi, waxoon nañu ko lu mel ni jàppaleg buur ya ca Israayil gu yàgg ga ak Constantin, ni ñu ko misaale ci kèrgëmug Pergame. Jamono jooju itam dafa tektaloon jàppalegu aw kèrgëmam ak xibaar bu baax bu dëggul bu jàmm ak kaaraange, bi Prescott “The Doctrine of Christ” di wone.

Xam naa sa jëf ak foo dëkk, fa njiitu Seytaane nekk; te nga sax ci sama tur, te weddiwuloo sama ngëm, sax ci fan ya Antipas, sama seede bu takku, deewee ci seen biir, fa Seytaane dëkk. Waaye am naa lu néew lu ma laa diib, ndaxte am nga fa ñi ténku ci njàngale Balaam, mi jàngaloon Balak mu tëj ci kanam bani Israyil ab xuruxlu, ngir ñu lekk li ñu saraxal xërëm yi, te di def njaaloo. Revelation 2:13, 14.

Njaay mi mooy jëf ji General Conference defoon ci jëfandikook ak xeeti réew yi mel ni Allemagne bu Nazi ak Union Soviétique, te di ko làqu ci turu saxal diggante yu liggéey yu ñu jàpp ne dañuy soxla ak nguur yu yàqu yi, fekk dañuy bàyyi woon ñi takku ci ngëm ci réew yooyu te di sonn ndax fitna ak bundxaat yi jóge ci ay réegim yu bare yi ñu bokkoon ak ñoom. Ñam wi ñu saraxaloon xërëm yi moo doon melokaan wu dëggul wu Protestantis mu wàññikoo ak Katolisismu, mi taxawoon bu baax ca yunibersitey Adventisme Laodice bu jamono jooju, te béggoon nañu a ngaññiku ci yoon yu melokaan yu wàññikoo, ci mbirum diine ak wér-gu-yaram itam.

Yeesu misaal nekkal na mujjug ñetteelu maas gi ni Mu ko misaale woon ci njàlbéenam, ndaxte Mu fésal agsiineg ñeenteelu maas gi ak genn bind, Questions on Doctrine, bi ñu siiwaloon ci atum 1957, te moom dafa bañ bu mat xàjjaatug mucc gu njëkk gi nekk diggante dëgg ak xel yu jubadi yees taalibe-yoon Protestaan bu dëddu ak Katolisism. Tere boobu, ca dëgg-dëgg, am na ay njàngale yu jubadi, waaye ci gëstu gu mag gi, dafay jàngale ne dafa manul a nekk nit ku daan ci Almasi bi ci ndam, ludul gannaaw ba nit ki soppeeku ci kéemaan ca Ñëw ga Ñaareel. Tere boobu moo màndargaal njàlbéenu maas ga fa ñaar-fukk ak juróom ñaari mag ña waroon sujjóot jant bi. Yëngu-yënguy politig ak diine yi war ngir may kanam sërriñu Adventist bu Laodise jël jaamu Dibeer bi ci yoonu Dibéer bi di ñëw léegi, agsi woon na.

Ñetteelu ñenteel bu Ezekiel mooy bi ñi nekk dëgg te néew ci kapitel juróom-ñent yi di jot màndarga ci seen kanam, lu jiitu ndaw malaakay alag yi tàmbali seen liggéey. Vision bi tàmbali na ci aaya benn, ci kapitel juróom-ñett, ci juróomeelu fan bi, ci juróomeelu weer bi, ci juróomeelu at bi. Vision bi tàmbali na bés bi jiitu mbugal àtte bi ci kaw ñi di sujjóotal jant bi, te loolu mooy màndargay boroom-pàppaas bi, te limu turam mooy “666.”

Liggéeyu téere bi ci téereel ñaari téeméeri ak ñeent fukk ak ñeent junni nit ñi tambalee na 11i Septamburu 2001, ak mbëkk mi ñetteelu musibaam Isalaam def ci noonu ci doomu rabi suuf bi. Mbëkk moomu merloo na xeeti àddina yi, te mu màndargaal dikkug taw bu mujj bi. Waaye taw bu mujj boobu, ñi ñu waroon a ko xam rekk a ko manoon a ràññee, ñoom ñi ñuy jiite dellu ca sas yi Adventism di taxaw, ngir gis ne ñetti musiba yi yu Isalaam dëgg la yu sax te di cosaan. Ci jamono

jooju, ñi ñu jiite woon dellu ci yoon yu mag yi, yi Yereimi moo wax ne mooy “noppaliku bi” (te loolu mooy taw bu mujj bi), dañuy doon sàmmkat yu di wol liit bi ngir yégle ñetteelu musiba bi, mbaa ñuy nekk ñi bañ a déglu baatu liit bi, noonu di bañ a dox ci yoon yu mag yi.

Noonu leen nañu ci ginnaaw jéem ci bàkkaaruu àndandoo seen baay ci rébellionu 1863. Ca benn fànn-fànn boobu, yégleb agsiwoon na ci njubteg Kirist, muy “jàppandi ngir ngëm ci dëgg”. Moo doon bataaxalu Laodise Jones ak Waggoner, te moo doon itam yégleb Esékiel ci yax yu wow te dee, bi jóge woon ci “ñeenti ngelaw yi”, yi nekk misaalug Isalaam ci ñetteelu musiba bi (fas wu mer wi bëgg a rocci). Noonu, ñi féppoon ci ngëm ñoom ñi néew lañu jéemaat ci bàkkaaruu àndandoo seen baay ci rébellionu 1888, ba malaaka bu mag bi nekk ci Peeñu 18 wacce, ba kër yu mag yu dëkk bu New York daanu, te Peeñu saar 18, aaya 1 ba 3 mat.

Noonu, ñu natte leen ci xamlebu yégleb taw buy mujj. Ndax taw buy mujj mooy feeñug kàttanu Yàlla ni ci jamono yu weesu yi, walla ndax feeñug kàttanu Yàlla dafa nekk woon rekk ci jamono yu weesu yi? Bi mu ko nekke, ñi ñu dëggal ci way-juróom-ñetti ñooñu natte leen ci ndëngteb ndëngteb seen baay ci atum 1919. Naka la ñi ñu dëggal di jaar ci ñetti nattu yooyu mooy dogal ndax dinañu jot màndargay Yàlla ci seen jë, walla seen bopp fekk leen di sujjóot ci jant bi ànd ak ñaar-fukk ak juróom-ñett mag ñi ci Advantisimu Lawodise.

Bépp rébelliyon yi ñenti maas yi ci Adventisme bu Laodise bi am na seen moroom ci bésuub 11 Septàmbar 2001. Bés boobu, bi Esayi waxe ne mooy “bésuub ngélaw lu jóge penku,” mooy màggalug ndoorte waxtu wàllug juróom-ñaar-fukk ak ñeent-fukk ak ñeent-junni nit ñi, te waxtu wàllug bi ab jamono la. Jeexitalu jamono ji été na feeñaloo ak ndoortelam, ndaxte Yeesu dafa baax a feeñale mujjug benn mbir ak ndoortel benn mbir. Ci yëngu-yëngu yu mujj ci yoonu wàllug bi, nattu yi ñu teg woon muy naka ci ndoortelu jamono ji, ñoom itam ñu dellusiwaat benn yoon.

Bés bu 11i Sàttumbar 2001, nattu yi ay way-bunt yi ci Adventisme Laodise bi bañee nañu, ni ko ñaari ñaari ñaawtéef yi Esekiel di wone te ni ko ñaari ñaari jàngat yi njëkk ci Pexe yi, saraxal 2 ak 3, di tegtal, agir nañu, te loolu màndarga na tàmbaliinu benn yoonu nattu buy jur moom benn ci ñaar: mbaa màndarga Rab wi, mbaa muure Yàlla, ci ñi di wax ne ñoom ay Adventistes du juróom-ñaaari fan lañu.

Njiitu Laodise nju jëm ci lëngu seen bopp nax, te xóot na lool ba nekk lu gëna met ci ñoom ngir “xam” baat bu dellusi ci feeñug doole Yàlla, ni ko yeneen yëngu-yëngu yeesal yu jiitu doon teg, boole ca yëngu-yëngu yeesal bi indi Adventism ci juddoom. Mag ña yu yàgg yi tasnañu te nëbb doktariin yi muy jeweli Miller ak xalis yu fen ak jeweli yu dëgërul. Boyetu King James Bible joxees na ko jamono yi làkk wóor te yàgg, te wuutu na ko ak Bibl yu làkk yu bees, yi ñuy waxe ci baat yi nit ku ñaaw ba jëfandikoo.

Ndax amoon na kenn ci góor yu màgg ya woon a nangu seet ne yégle bu taw gu mujj gi du yégle jàmm ak wóor, kon dina doon lu jege ne duñu man a xàm ne feeñug kàttanu Yàlla yi nekk ci nettali yu sell yu jamono yu weesu yi, mooy li leen di ràññee ci tegtal ñaar-fukki-ñeent junni ak ñeent-fukki-ñeent. Waaye lu gëna metti ci ñoom a xàm mooy ne nettali yu sell yi gëna jublu ci tegtal ñaar-fukki-ñeent junni ak ñeent-fukki-ñeent, mooy nettali yu sell yi di matale Malasi saar ñetteel bi, ndaxte Malasi saar ñetteel bi day dëggal ne saa su nekk am na ndaw-yónnee buy waajal

yoon wi ngir dikk gu bett gu Yónnee Kóllëre gi. Ndaw-yónnee jooju, yonent Ilyaas moo ko teewal woon, moom mi yégaloon ak fit ne du am taw ci nettali bi mu nekk, ludul su fekke ne mu ñëw jaarale ko ci ay liggéeyam.

Ñaar-fukk yi Ezekiyeel doon gis, juróom-ñent-fukk ak ñaar, dinañu gis ne dafa yéeme lool ci nangu ne seen wax ju ne ñoom mooy kër Yàlla, amul woon dëggal, te dëgg-dëgg mu mel ni mooy waxu askan wi ñuy romb, ni toolu reseñ bi joxee ko ñi di jur meññef yi yelloo ak toolu reseñ bi. Baatu ñetteelu Musiba bi, ndaw li di waajal yoon wi, woy-u toolu reseñ bi, yépp seede nañu ci lu wërsëk ay aada ak cosaan yi ñoom sampoon seen kóolute ci, te mu doon lu jege ne maneesu ko daj ci xam taw gu mujj gi.

Jeexital natug 144,000 ñi dafay wone nattu yiw yi ci nit ñi wax ne dañoo “xam” wër-gëramu Islaam ci ñetteelu Wo. “Yokku xam-xam” bi tàmbalee yëngu-yëngu Millerites yi, tàmbalee na ca mujju “juróom-ñaari yoon” yi, ci atum 1798. “Yokku xam-xam” bi tàmbalee yëngu-yëngu 144,000 ñi, tàmbalee na ca mujju ab “juróom-ñaari yoon” yu misaal (126 at) ci 1989. Ci 126 at yooyu, yi féexee ci ngëmadi gu gëna sax ci ndànk-ndànk, Adventisme bu Laodisee jot na ba ci ñetteelu maas ak mujjeelam.

Ci xeetu ma ak ñeenteelu ma la xeet walla askan di feesal koppam bu waxtu ndigal gu nattu; te waxtu woowu agsi na léegi. “Yokku xam-xam” bi ci téereb Daniel, bi dexe Hiddekel di ko firndeel, mooy itam xam-xam bi di yokku, bi Ndaje gu Yeesu Kirist bi ubbeeku, tuuti laata waxtu ndigal di tëj.

Ci aw nañ ci ñetti sarax yu mujj yi ci téereb Daniel ci bind bi di ñëw.

“Fan yi di ñëw bu gaaw, ñoom la njàqare ak jaxasoo yu réy di am. Seytaane, sol yérey malaaka, dina nax, su fekke ne man na, ba sax ñi tànn ci bopp. Dina am yàlla yu bare ak boroom yu bare. Bépp ngelaw gu jàngale dina wole. Ñi defoon ‘xam-xam bu ñuy wax ne xam-xam la te du xam-xam’ muy seen kaweelug màggal, duñu nekk njiit yi ca jamono jooju. Ñi wéeruwoon seen xel, seen xeel, walla seen may, duñu taxaw ca bopp mbooloo mi ci jamono jooju. Dëggaloo wuñu ak leer gi. Ñi wone ne ñooy ñu dëggadi, deesul leen dénk karange gi ci jamono jooju. Ci liggéey bu mujj bi te am solo lool, nit ñu mag ñu néew a ko bokk. Ñoom dañoo doy seen bopp, te dañoo beru ci Yàlla, moo tax manu leen a jëfandikoo. Boroom bi am na ay jaamam yu takku, te ci waxtu wi ñuy yëngal ak nattu, dees na leen feeñal. Am na léegi ay nit yu am njariñ yu nëbbu te sujjóotuñu doom Baal. Amaguñu leer gi doon leer ci yéen ak doole gu dencoo. Waaye man na am ne ci suufu melokaan gu tar ak gu dul naxante, biir sellug leeru jikko ju dëgggu ju Kiristaan dina feeñ. Ci bëccëg bi, danuy xool asamaan waaye gisunu biddéew yi. Ñu ngi fa, taxaw bu wóor ci asamaan, waaye bët manul leen a ràññee. Ci guddi gi, di nu gis seen leer gu dëgggu.” Testimonies, volume 5, 80, 81.